

учні краще сприймали матеріал.

Починаючи з самого народження людина може потрапляти в різні ситуації, які тим чи іншим чином впливають на її життя. Людина повинна вміти запобігати небезпечних ситуацій, які можна уникнути, вміти знайти вихід з них. Для дитини, батьки є прикладом, які спрямовують її по життю. Згодом, для дитини появляється наставник- це вчитель.

На уроках основ безпеки життєдіяльності вчитель навчає запобігати, протидіяти та відшукувати шляхи подолання різних небезпечних ситуацій. Він розповідає правила поведінки в тому чи іншому місці, спонукає дітей до власних висновків. Але крім звичайних уроків вчитель часто може застосовувати різні інтерактивні методи, які допомагають відкладатися знанням у свідомості учнів.

В молодших класах на уроках ОБЖ вчитель подає ілюстрації, які він коментує. Разом з дітьми розбирає і підводить дітей до правильних висновків.

Вчитель може починати урок з загадок, відповідь на які підводять до теми уроку, це досить цікаво для молодших класів. Можна також розглядати різні кросворди, грати в ігри.

Це допомагає дітям засвоїти правила безпеки, адже діти у віці 6-10 років є дуже активними, грайливими та енергійними. Під час такого уроку діти активно беруть участь і запам'ятовують матеріал. А сам урок можна підсумувати порадами учням.

В підлітковому віці дітям притаманно суперництво, на основі цього можна декілька раз на рік влаштовувати змагання юних рятувальників в різних ситуаціях, поділяючи клас на різні рятувальні підрозділи, необхідні для тієї чи іншої рятувальної операції.

В старшій школі навчають також надавати першу допомогу в різних ситуація та при різних обставинах.

Отже, для викладання в школі основ безпеки життєдіяльності творчий прояв з боку вчителя є досить цікавим і корисним. Поєднуючи звичайні уроки з інтерактивними, вчитель у формі гри чи певної ситуації закладає знання у свідомість дітей.

Список використаної літератури

1. Возіянова О. Школа безпеки для підлітків. Завуч. 2004. №2. С.28–30.
2. Мошкин В. Цели воспитания культуры безопасности. Основы безопасности жизнедеятельности. 2004. №3. С.38–42.
3. Манастирська Є. І. Система уроків з основ безпеки життєдіяльності у 4 класі. Початкове навчання та виховання. 2004. №13. С.13–18.
4. Уроки здоровья и основы безопасности жизнедеятельности. Здоровье детей. 2004. №15. С.3–48.
5. Маківка В. О. Навчити діяти в екстремальних умовах. Безпека життєдіяльності. 2004. №9. С.40–41.

ВПЛИВ НЕБЕЗПЕЧНИХ ПРОЦЕСІВ ТА ЯВИЩ НА ЛЮДИНУ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

*Погорілко Д.М.
м. Полтава*

Анотація. У статті розглянуто основні проблеми, фактори та небезпеки, що можуть загрожувати життю людини. Також з'ясовано, які чинники, процеси та явища впливають на суспільство.

Ключові слова:небезпека,біосфера, техносфера, сучасне життя.

Сучасний світ ставить перед людством цілий ряд глобальних проблем, які багато в чому визначають загрози і ризики. Світ стає все більш взаємозалежний і все більш вразливий для проявів нових загроз і викликів, які переросли кордони держав і давно вже стали транснаціональними за формою і глобальними за змістом.

Сьогодні сміливо можна відзначити проблеми міжнародного тероризму, демографії і міграції, безбожного життя окремих країн і збільшення розриву в якості життя. Це і екологічна проблема з її численними складовими, в тому числі пов'язаними із зміною клімату. Це питання війни і миру, які набувають особливої гостроти і вимагають для свого рішення консолідації сил всієї світової спільноти.

Загроза погіршення екологічної ситуації в країні і виснаження її природних ресурсів знаходиться в прямій залежності від стану економіки і готовності суспільства усвідомити глобальність і важливість цих проблем.

На всіх етапах свого розвитку людина і суспільство безперервно впливали на середовище проживання. І якщо протягом багатьох століть цей вплив був незначним, то, починаючи з середини XIX ст., перетворює роль людини в розвитку життєвого середовища стала істотно зростати.

У XX ст. на Землі виникли зони підвищеного антропогенного і техногенного впливу на природне середовище, що призвело до часткової, а в ряді випадків і до повної її регіональної деградації. Цим змінам сприяли:

- високі темпи зростання чисельності населення на Землі і його урбанізація;
- зростання споживання і концентрація енергетичних ресурсів;
- інтенсивний розвиток промислового та сільськогосподарського виробництва;
- масове використання засобів транспорту;
- зростання витрат на військові цілі і ряд інших процесів.

Поява ядерних об'єктів, висока концентрація, перш за все хімічних речовин і зростання їх виробництва зробили людини здатним надавати руйнівний вплив на екосистеми. Прикладом тому служать трагедії в Чорнобилі.

Величезний руйнівний вплив на біосферу виявляється при випробуванні ядерної та інших видів зброї.

Відомо, що небезпека – це негативна властивість живої та неживої матерії, здатна заподіяти шкоду самій матерії: людям, природному середовищу, матеріальним цінностям. Природні небезпеки, обумовлені кліматичними і природними явищами, виникають при зміні погодних умов і природної освітленості в біосфері. Для захисту від них (холод, слабка освітленість і т.д.) людина використовує житло, одяг, системи вентиляції, опалення та кондиціонування, а також системи штучного освітлення. [1]

Забезпечення стандартних умов життєдіяльності практично вирішує всі проблеми захисту від повсякденних природних небезпек. Захист від інших природних небезпек - стихійних явищ, що відбуваються в біосфері (повені, землетруси і т.д.), більш складне завдання, часто не має високоефективного рішення.

Серед природних катаклізмів у порядку зростання ступеня небезпеки можна відзначити наступні: землетруси, повені, урагани, смерчі, виверження вулканів, цунамі, пилові або піщані бурі, блискавки, космічні катастрофи.

Протягом XX ст. інтенсивність природних катаклізмів постійно зростала. Побічно це підтверджується і виплатами страхових компаній.

У результаті активної техногенної діяльності людини у багатьох регіонах нашої планети зруйнована біосфера і створений новий тип довкілля – техносфера.

Чим вони відрізняються? Біосфера – це область поширення життя на Землі, що включає нижній шар атмосфери, гідросферу і верхній шар літосфери, які зазнали техногенного впливу [2]. Техносфера – регіон біосфери в минулому, перетворений людьми з допомогою прямого або непрямого впливу технічних засобів в метою

відповідності своїм матеріальним і соціально економічним потребам. Створюючи техносферу, людина прагнула до підвищення комфортності довкілля, до зростання комунікабельності, до забезпечення захисту від природних негативних впливів. Все це сприятливо відбилосся на умовах життя і в сукупності з іншими факторами (поліпшення медичного обслуговування та ін.) позначилося на тривалості життя людей. [2]

Однак створена руками і розумом людини техносфера, покликана максимально задовольняти її потреби у комфорті і безпеці, не виправдала багато в чому надії людей. З'явилися виробничі і міське середовища, що виявилися далекі за рівнем безпеки від допустимих вимог. Розвиток техносфери суттєво підвищив добробут і енергетичні можливості людей, але, на жаль, породив широку гаму негативних техногенних впливів на природу, людину і суспільство. Найвищий рівень розвитку техносфери досягнутий до кінця ХХ століття. Цьому ж періоду відповідають максимальні людські та матеріальні втрати від впливу техногенних небезпек. Для зниження втрат людство змушене було змінити стратегію свого розвитку - перейти від науково-технічної революції до сталого розвитку світу. Одним із шляхів досягнення такого розвитку є всемірне стримування розвитку техносфери і, як наслідок, зниження числа і рівня небезпек.

Культура сучасного суспільства має високий рівень напруженості, нестабільності, життєва динаміка змушує людину адаптуватися до існуючих умов. У такій ситуації безпека стає одним з вищих благ. Основним соціальним інститутом, який зайнятий забезпеченням безпеки в сучасному суспільстві, є держава.

У зв'язку з тим, що небезпека і безпека є такими ж супутниками людини як добро і зло, життя і смерть, ці категорії ми вживаємо як в повсякденному житті, так і на офіційному рівні.

Дані показують, що на планеті залишилося мало територій з непошкодженими екосистемами. Найбільшою мірою екосистеми зруйновані в розвинених країнах - в Європі, Північній Америці, Японії.

Перефразовуючи аксіому про потенційну небезпеку, сформульовану Русак О.Н., можна констатувати: «Життєдіяльність людини потенційно небезпечна».

Таким чином, розрізняють три види негативних факторів:

- природного походження;
- техногенного походження;
- антропогенного походження

Вельми важкі наслідки стихійних лих, якими називають небезпечні природні явища або процеси, що носять надзвичайний характер і призводять до порушення повсякденного укладу життя значних груп населення, людських жертв, а також знищення матеріальних цінностей.

Захист від стихійних явищ, що відбуваються у біосфері, – більш складне завдання, часто не має високоефективного рішення (повені, землетруси). Щорічно стихійні явища наражають на небезпеку життя близько 25 млн. чоловік. Так, наприклад, у 1990 році в результаті землетрусів у світі загинуло більш як 52 тисяч чоловік. Цей рік став найбільш трагічним в минулому столітті, враховуючи, що за період 1980 - 1990 рр. жертвами землетрусів стали 57 тис. осіб.

Отже, людина існує, взаємодіючи з оточуючими людьми, технікою, природою, використовуючи свої власні можливості. У той же час саме оточуючі люди, техніка, природа і внутрішній світ є джерелами різноманітних небезпек, які підстерігають людину протягом всього його життя.

Список використаної літератури

1. Опасности и их источники. Безопасность, системы безопасности [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.refbzd.ru/viewreferat-212-2.html> – Назва з

екрану.

2. Опасности и угрозы современного мира [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/6313267/>.

ОСНОВИ ФІЗІОЛОГІЇ ПРАЦІ ВЧИТЕЛЯ В ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

*Сіряченко Є.О.
м. Полтава*

***Анотація.** У статті подано поняття фізіології праці людини, описаний процес праці, окреслюється процес розумової праці людини у відмінності від фізичної.*

***Ключові слова:** фізіологія праці, розумова праця, фізична праця, процес праці.*

Фізіологія праці – це галузь фізіології, що вивчає зміни стану організму людини у процесі різних форм трудової діяльності та розробляє найбільш сприятливі режими праці і відпочинку. Поняття діяльності нерозривно пов'язане як з ідейними явищами (ціль, план, інтерес і т. д.), так і з трудовими рухами. В основі діяльності людини лежать фізіологічні і біохімічні процеси, що протікають в організмі, і, насамперед, у корі головного мозку. Вивчення трудової діяльності передбачає визначення фізіологічного змісту праці (фізичне навантаження; нервова й емоційна напруженість; ритм, темп і монотонність роботи, обсяги інформації що отримується і переробляється). Ці дані дозволяють визначити навантаження на організм під час роботи і розробити раціональні режими праці та відпочинку, раціональну організацію робочого місця, провести професійний відбір і таким чином забезпечити оптимальну працездатність людини протягом тривалого часу.

Для характеристики напруженості розумової праці з фізіологічної точки зору не вироблені достатньо об'єктивні критерії. Її можна характеризувати об'ємом інформації, що підлягає запам'ятовуванню і (або) аналізу, а також швидкістю надходження інформації та прийняття рішень, мірою відповідальності за можливі помилки при прийнятті рішень. Це характерно для таких професій, як диспетчери, оператори центральних пультів управління складними об'єктами, керівники трудових колективів.

Праця, як процес, що відбувається між природою і людиною, єдиний і неподільний. Тим не менш, проведення відмінностей між фізичною та розумовою працею важливо в силу специфіки кожного з них. Їх співвідношення характеризує ступінь інтелектуалізації праці. Інтелектуалізація суспільної праці – одна з об'єктивних тенденцій на сучасному етапі. Співвідношення між витратами фізичної та розумової праці змінюється: частка першого знижується, а частка другого – підвищується.

Поняття розумової праці має, перш за все, психофізіологічну основу, оскільки воно пов'язане з діяльністю людського мозку. Це поняття має і соціальний зміст, пов'язаний з виділенням категорій працівників переважно фізичної (робочих) і розумового (службовців) праці.

Сутність розумової праці вивчається і характеризується в різних аспектах:

- фізіологи і психологи розглядають розумову працю як процеси вищої нервової діяльності, що реалізують функції та взаємозв'язки мозку з рецепторами і ефекторами;
- психологи та соціологи вивчають мотиви розумової діяльності, її структуру, логіку, а також поведінку працівників, морально-психологічний клімат;
- фахівці з кібернетики розглядають розумову працю як модель системи переробки інформації.

Розумова праця охоплює досить широкий діапазон різних за характером і змістом видів діяльності. До них відносяться: